

LA MESQUITA

UNITAT DIDÀCTICA

Autoria dels textos, correcció i adaptació:

Óscar Craviotto
Lluís Carles Domínguez
Carme Guardia
Josefina Jou
Elisabeth Lheure
Manuel Pérez
Francesc Torradeflot
Pere Vilaseca

©AUDIR Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós
c/ Lledó, 11, 1er.
08002 - BARCELONA

©Escola Pia de Catalunya
Rda. Sant Pau, 80
08001 - BARCELONA

Data: febrer de 2014

Difusió gratuïta a través del web www.audir.org en format pdf

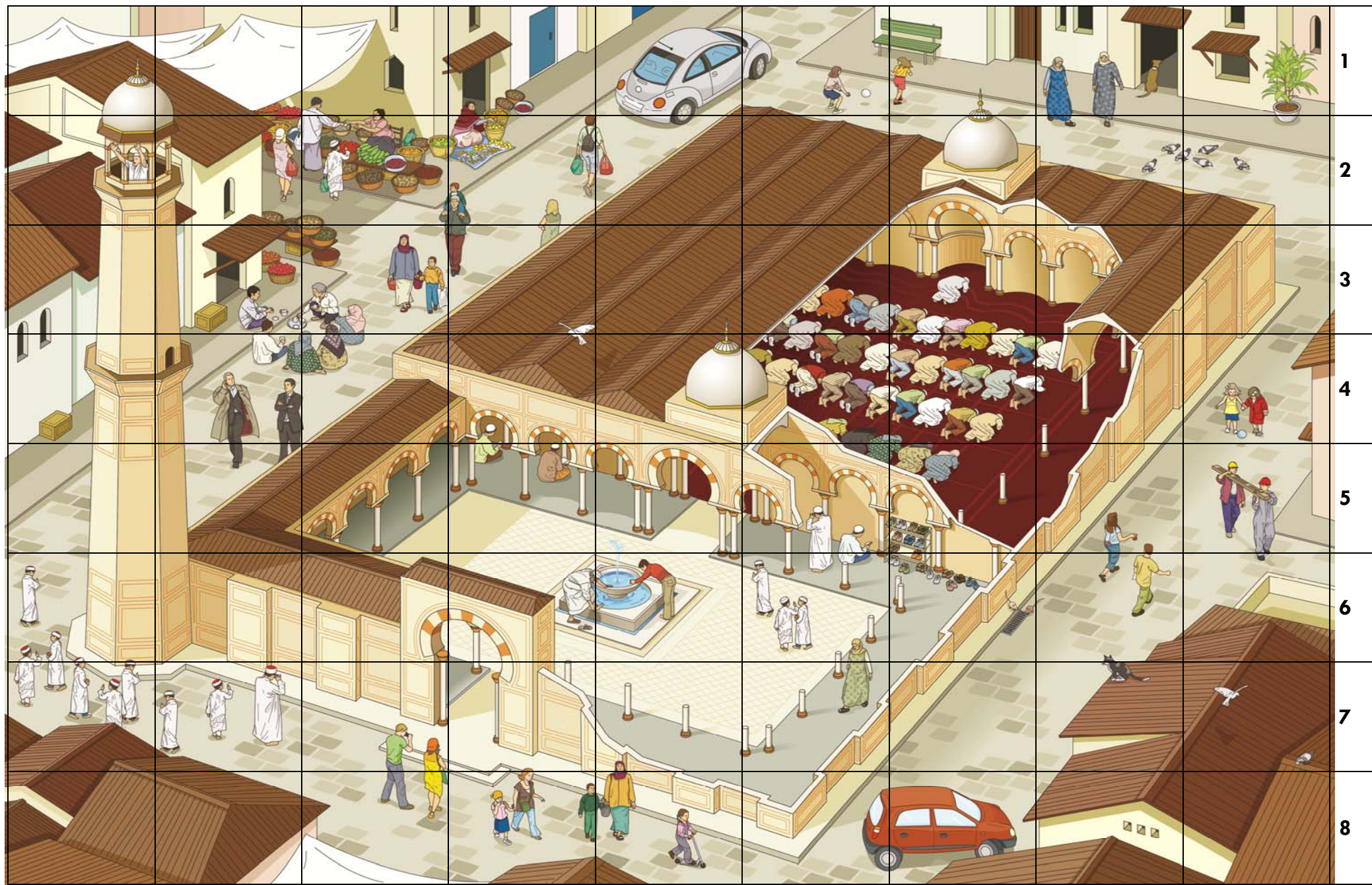
Disseny i maquetació: Alba Domínguez i Puig | <http://lallunacreacions.wordpress.com>

Disseny pòsters: Mercè Iglesias | www.merceiglesias.com, a la venda en llibreries

---

ÍNDEX

1. Orígens	1
2. L'edifici	2
3. Què s'hi fa dins una Mesquita?.....	4
4. Art, dins i fora les mesquites.....	10
5. Prop de casa teva!.....	14
GUIA PER VISITAR UNA MESQUITA.....	15

A

B

C

D

E

F

G

H

I

1

2

3

4

5

6

7

8

1. ORÍGENS

La **mesquita** és l'edifici destinat a la reunió de la comunitat musulmana i, sobretot, a l'oració.

S'explica que la primera mesquita va ser la casa que el Profeta Muhàmmad va construir quan va arribar a cinc quilòmetres de Medina, procedent de la Meca, a l'actual Aràbia Saudita. Un cop arribat a Medina el profeta va construir una segona casa que després va ser reconeguda com la Mesquita del Profeta.

Però no va ser ell qui va triar aquest segon emplaçament sinó la seva camella: allà on aquesta, en arribar, va fer el gest típic d'aquests animals quan jeu en sobre els seus genolls per descansar –o sigui, allà on la camella es va “prosternar”-, Muhàmmad i els seus companys van construir una casa que es convertí en un lloc de pregària, de trobada i d'estudi per a la comunitat.

De fet la paraula mesquita, en àrab *màsgid* significa, lloc on inclinar-se, **prosternar-se** (tocar la terra amb el front).

Activitat 1. La mesquita és, doncs, el lloc on prosternar-se. Observa la làmina: veuràs moltes persones en aquesta posició, pots dibuixar-ne una?

Busca al diccionari tres sinònims d'aquesta paraula:

- 1.
- 2.
- 3.

2. L'EDIFICI

Les mesquites normalment estan decorades amb cal·ligrafia àrab i dibuixos geomètrics. L'espai de la pregària està cobert de catifes i els fidels han de descalçar-se per a accedir-hi.

Perquè la pregària pugui tenir lloc no hi ha gaire mobiliari: això ajuda a crear un espai d'amplitud i calma.

Activitat 2. Fixa't en la il·lustració de la mesquita: hi ha dues parts clarament diferenciades. Quines et sembla que són? Indica els quadrants que corresponen a cada una.

Posa un nom a cada part	Quadrant

Activitat 3. Assenyala el quadrant on trobes cada un dels elements indicats a continuació. Situa'ls en el quadre següent i explica quina és la seva funció: **Mihrab**, **Minaret**, **Cúpula**, **Pila d'ablucions**.

Lloc		Nom i quadrant	Funció
interior	Pati		
	Sala d'oració		
exterior			

3. QUÈ S'HI FA DINS UNA MESQUITA?

La mesquita és un espai on es realitzen diferents activitats.

a) L'activitat més important és la pregària. Resar cinc cops al llarg del dia és una de les pràctiques (o pilars) que distingeixen a una persona musulmana. Aquestes oracions es fan en hores que varien al llarg del dia en funció de la posició del sol i, al llarg de l'any, en funció de la situació de la lluna.

Tot i que també poden pregar a casa, a molts musulmans els agrada més fer-ho en comunitat a la mesquita perquè l'energia espiritual que s'hi respira i el fet de pregar en grup els ajuda.

Activitat 4. Hi ha alguna activitat que, tot i poder-la fer sol/a, prefereixes fer-la en grup? Parleu-ne en grup i escriviu tres situacions.

Situació	M'agrada més fer-ho amb més gent, per...

L'imam és la persona responsable de dirigir les pregàries a cada mesquita.

La pregària més concorreguda de la setmana és la dels divendres al migdia que inclou un sermó (*khutba*), no necessàriament sempre a càrrec de l'imam.

La mesquita també s'omple els dies de les celebracions importants de l'Islam: la festa de final del Ramadà i la Festa del Sacrifici.

Activitat 5a. Pots explicar, d'aquestes dues festes importants per als musulmans, **què** celebren i **com** ho celebren? Busca algunes imatges que les il·lustrin.

Festivitat	Què se celebra?	Com se celebra?
Ramadà		
Festa del Sacrifici		

Activitat 5b. Si tens algun company/a o amic/ga musulmà podries preguntar-li quin significat té per a ell/a la festa del Ramadà.

b) La mesquita també és un lloc de reunió social i cultural, d'ajuda i d'orientació mútua entre els membres de la comunitat, que en països occidentals normalment comparteixen un mateix origen immigrant. A Catalunya, per exemple, hi ha mesquites de musulmans originaris del Marroc, Pakistan, Gàmbia, Senegal, etc.

Lluny del país d'origen, i en alguns casos acabades d'arribar, les persones hi troben un vincle amb el món que han deixat enrere i que sovint troben a faltar.

En els països musulmans les mesquites també tenen la funció d'ajudar als necessitats.

Llegeix:

L'ONU ALERTA QUE UNS 200.000 AFECTATS PEL TSUNAMI A INDONÈSIA ENCARA NO HAN REBUT AJUDA.

23/01/2005

Indonèsia ha donat per tancada la fase d'emergència humanitària com a conseqüència del tsunami que fa gairebé un mes va arrasar la zona del sud-est asiàtic. De moment, queda en la memòria de tothom una xifra terrible: només en aquest país, els morts ja arriben als 174.000 i el balanç oficial global parla d'uns 227.000 morts.

Quatre setmanes després del tsunami, la illa indonèsia de Sumatra lluita perquè la vida recuperi el pols de la normalitat, però els esperançadors signes de recuperació no amaguen una realitat en què 200.000 persones, segons les Nacions Unides, encara no reben els aliments que necessiten, i 400.000 persones viuen entre mesquites i escoles.

Activitat 6. Fa uns quants anys, un terrible tsunami va afectar Indonèsia (que és el país del món amb més musulmans). Per a què varen servir en aquella ocasió les mesquites?

c) La mesquita és un espai per trobar-se i ajudar-se, però també per estudiar i per aprendre. A les mesquites catalanes aquesta funció educativa és més modesta però també existeix: sobretot s'hi fan classes de religió i d'Alcorà; però també cursos d'idiomes, no només d'àrab clàssic i de la llengua del país d'origen dels membres de la comunitat (com pot ser algun dialecte de l'àrab o bé l'urdú, que és la llengua de molts pakistanesos), sinó també de català i castellà.

Abans hem dit que molts dels musulmans que viuen a Catalunya són originaris del **Marroc, Pakistan, Senegal o Gàmbia**.

Activitat 7. Situa aquests països dins un mapa del món i investiga a quina distància (en línia recta) es troba la seva capital de Barcelona i digues quina llengua parlen a cada un d'aquests països.

País	Llengües que es parlen
Marroc	
Pakistan	
Gàmbia	
Senegal	

L'àrab és la llengua en què els musulmans i les musulmanes creuen que Déu va parlar per dir tot allò que recull l'**Alcorà**. O sigui, que és la llengua amb la que pregunten i amb la que han d'estudiar. Conèixer l'Alcorà de memòria està molt ben vist. Molts infants aprenen a llegir i escriure amb el primer capítol (sura).

L'àrab de l'Alcorà –o àrab clàssic– no és, però, la llengua que els musulmans normalment fan servir en el dia a dia perquè molts són originaris de països no àrabs, per exemple, asiàtics. També, perquè els mateixos àrabs d'avui parlen més aviat versions dialectals. Existeixen traduccions de l'Alcorà a molts idiomes (també al català) però les pregàries sempre es fan en àrab clàssic.

Activitat 8. Completa aquesta frase.

	'	A		C		R	À		É							
L					E				G		A					
	'	I				M										

4. ART, DINS I FORA LES MESQUITES

Les mesquites solen ser espais més aviat buits i sense gaires elements decoratius.

En l'art islàmic està prohibit dibuixar o pintar figures humanes i encara menys representacions de Déu. De fet aquesta era una recomanació del profeta, per tal que els seus seguidors no acabessin adorant imatges de la divinitat enlloc de l'essència espiritual que representa Al·là, que és com ells anomenen Déu.

Per això els musulmans han desenvolupat arts relacionades amb la decoració i l'arquitectura.

Les mesquites sovint estan decorades amb relleus de formes diverses relacionades amb la cal·ligrafia, figures vegetals i geomètriques.

Les lletres àrabs es poden representar de manera natural amb moltes formes i floritures. Moltes vegades a les façanes, a les portes, finestres i tapissos trobem escrits versos sencers de l'Alcorà.

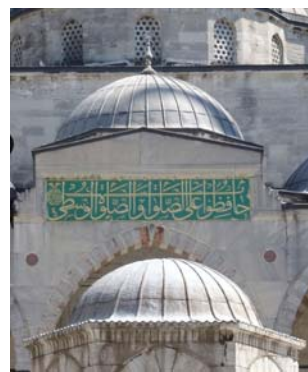

Activitat 9. Indica de quin tipus de decoració es tracta en cada fotografia: cal·ligràfica, floral o geomètrica.

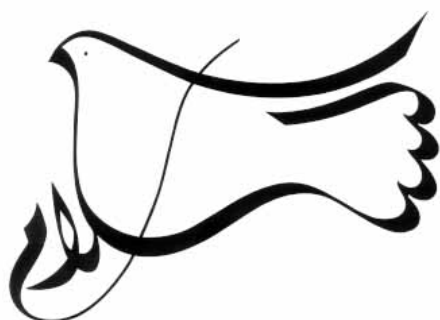

Els dibuixos següents estan fets per un artista iranià. Es diu Hassan Massoudy i les seves obres són una barreja de dibuix, cal·ligrafia i poesia. En els dos casos es barreja l'escriptura de la paraula **pau** amb el dibuix del colom, símbol de la pau.

La paraula *Islam* prové d'una altra paraula àrab, **salam** (سلام) que vol dir *pau*.

Salam és una paraula utilitzada sovint com a salutació general en països on l'Islam és majoritari.

Aquesta paraula s'utilitza en l'expressió **as-salamu alaykum** (عليكم السلام) que vol dir, *la pau sigui amb vos*, al que se sol respondre: **wa alaykum as-salam**, *amb vos sigui la pau*.

T'atreveixes a dibuixar un colom de la pau amb les lletres del teu alfabet?

L'arquitectura és important: tant per la construcció de mesquites, palaus, medines, etc. En les mesquites contrasten els volums i les formes: voltes, arcades, cúpules, minarets. A les sales de pregària conjuguen la sobrietat i nuesa - no hi ha estàtues ni pintures - amb el refinament dels motius decoratius.

Per acabar et proposem que per Internet visitis tres mesquites diferents. Queda't amb una d'elles, la que més t'agradi. Observa moltes imatges, poc a poc, contempla-les. No cal pas imprimir-les.

- **Mesquita blava d'Istanbul.**
- **Mesquita de l'Imam a Esfahan.**
- **Mesquita de Còrdova.**

Activitat 10. Relaciona amb una breu descripció el que has après sobre l'art de l'Islam i el que has observat.

5. PROP DE CASA TEVA!

Existeix un debat a Europa sobre si una mesquita sense minaret es pot considerar mesquita o no. Si és que no, aleshores *tècnicament* a Catalunya no hi ha cap mesquita: el que hi ha són oratoris islàmics, que fan les funcions de mesquites però que no tenen minarets ni tampoc cúpules.

A Catalunya, l'any 2010, es van comptar 195 oratoris islàmics. Aquests oratoris gairebé sempre estan ubicats en llocs més aviat discrets, com ara baixos d'edificis de vivendes, antics garatges o naus industrials, als afores dels municipis, o en cascos antics de les viles o ciutats. Una de les raons d'aquesta discreció és que les comunitats musulmanes de casa nostra solen tenir pocs recursos econòmics.

Una altra és que la presència de musulmans en països occidentals on són minoritaris, no sempre és ben acollida. Per exemple, l'any 2009 Suïssa va decidir, per votació popular, prohibir la construcció de minarets. La majoria de suïssos no volia veure a casa seva els minarets perquè aquests senyals representen la presència de musulmans. Aquesta decisió va provocar moltes queixes arreu del món –no només entre els musulmans– perquè en realitat atempta contra el dret de tota persona a practicar lliurement la seva religió.

El que passa és que, no només a Suïssa sinó a tot Occident, s'ha escampat un sentiment d'islamofòbia (que vol dir mostrar xenofòbia envers els musulmans). Això és, en part, conseqüència dels atemptats de l'11 de setembre de 2001 a Nova York i d'altres atemptats posteriors, també perpetrats per grups terroristes en nom de l'Islam. Aquests atemptats han fet que molta gent associés aquesta religió a la violència. Però l'associació és falsa i injusta, doncs la immensa majoria de persones que es consideren musulmanes (una cinquena part de la humanitat) rebutgen aquests actes atroços i no consideren veritables musulmans als seus autors.

GUIA PER VISITAR UNA MESQUITA

Hem comentat que els llocs de culte islàmics de Catalunya – oratoris – estan ubicats en baixos d'edificis de vivendes, antics garatges o naus industrials.

Abans de visitar-ne una, us recomanem llegir aquest fragment:

En realitat, les mesquites sempre estan “obertes” ja que no hi ha cap llei islàmica que impedeixi a un no musulmà entrar en elles. La prohibició d'entrar en les mesquites del Marroc va ser imposada pel protectorat francès i aquí es va quedar! A Orient no hi ha cap impediment sempre que es faci amb respecte. Allà la prohibició sol ser la contrària, la d'un musulmà d'entrar en una església, no sigui que algú el vulgui evangelitzar ...

En realitat, l'entrada a les esglésies difereix segons les escoles d'interpretació de la llei islàmica. La més rigorista, la hanbalita inspiradora d'Aràbia Saudita, prohibeix tota entrada en una església. Les altres només prohibeixen la participació en un culte cristià. ... Els imams de Barcelona han visitat l'Església del Palau dels jesuïtes i han anat diverses vegades amb gran interès i fins i tot amb profunda comunió espiritual.

Aquesta vegada, jo volia “tornar” la visita. Vaig anar a la nova mesquita de la comunitat pakistanesa del Raval “Camí de la pau”, al costat de l'Església del Carme, defensora del dret dels musulmans a poder resar. Després de buscar un pam quadrat per deixar les meves sabates i creuar la sala d'oració, plena de gent... La mesquita és en realitat uns baixos de comerç. Les rajoles blanques, la llum basada en desenes de fluorescents de llum freda, i un Mihrab poc decorat.

Però això és anecdòtic comparat amb l'esforç d'acollida de la comunitat islàmica als visitants...

Jaume Flaquer

És important intentar descobrir el sentiments que provoca la descoberta d'un lloc sagrat, encara que es tracti d'un espai senzill, amb poca història i cap luxe, com de fet són els llocs de culte dels musulmans catalans.

El silenci, la llum, les olors: **intentar observar-ho, viure-ho, descriure-ho**. A la visita, podem relacionar tots els elements observats en el pòster en cada espai concret. Veuràs que no hi ha ni cúpules ni minaret.

Fixa't, però, en els elements que hem comentat: la font de les ablucions, el minrab, la sala d'oracions. Observa o pregunta com es crida a l'oració, qui és l'imam, etc. Ja hem dit que trobaràs pocs elements decoratius. N'observes algun?

Si es vol, la visita pot ser organitzada a través de l'Oficina d'Afers Religiosos de Barcelona.

